

FARKLI ÜLKELERDEN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN PSİKOLOJİK İYİ OLMA VE YAŞAM DOYUMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA¹

Yrd. Doç. Dr. B. Dilara ŞEKER

Celal Bayar Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi,
Psikoloji Bölümü

Araş. Gör. Emine AKMAN

Celal Bayar Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi,
Psikoloji Bölümü

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Celal Bayar Üniversitesi'nde eğitim gören uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerin psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu düzeylerinin karşılaştırılmasıdır. Çalışmada psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu değişkenleri ele alınarak öğrencilerin genel anlamda sahip oldukları psikolojik uyumun değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Celal Bayar Üniversitesi çeşitli fakülte ve birimlerinde birinci sınıf öğrencisi olan 230 uluslararası öğrenci (95 kadın, 135 erkek), 202 Türkiye vatandaşı öğrenci (102 kadın, 100 erkek) katılmıştır. Araştırmanın istatistiksel analizlerinde tanımsal istatistiksel analiz yöntemleri ve bağımsız gruplar için t testi kullanılmıştır. Uluslararası öğrenciler ile Türkiye vatandaşı öğrencilerin psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu düzeylerinin farklılaştığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Öğrenciler, Psikolojik İyi Olma, Yaşam Doyumu, Psikolojik Uyum.

¹ Makalenin geliş tarihi: 16.02.2015

Makalenin kabul tarihi: 20.03.2015

“C.B.Ü. Uluslararası Öğrencilerin Sosyokültürel Uyumları ve Akademik Başarı Düzeylerine Etki Eden Demografik Değişkenlerin Belirlenmesi” isimli 2013-127 sayılı Celal Bayar Üniversitesi Hızlı Proje desteği ile yapılan projenin bir bölümüdür.

A STUDY ON PSYCHOLOGICAL WELL-BEING AND LIFE SATISFACTION OF COLLEGE STUDENTS FROM DIFFERENT COUNTRIES

ABSTRACT

The aim of this research is to study the levels of psychological well-being and life satisfaction of both international and Turkey-citizen students at Celal Bayar University. Psychological well-being and life satisfaction variables were taken into consideration for the purpose of evaluating the general psychological adjustment of the students. This study covers first-year students enrolled in various faculties at Celal Bayar, including both international students (95 female, 135 male) and host-country students (102 female, 100 male). Descriptive statistical analysis and independent group tests were used for analysis in the study. The level of well-being and life satisfaction among Turkish students was found to be different from the level among international students.

Keywords: *International Students, Psychological Well-Being, Life Satisfaction, Psychological Adjustment.*

1.GİRİŞ

Dünyanın farklı yerlerinden uluslararası öğrenciler Türkiye'ye daha iyi bir eğitim almak ve iş deneyimi kazanmak için gelmektedir. Ayrıca, her yıl Türkiye'ye gelen uluslararası öğrenci sayısı da artmaktadır (Bektaş, 2008). Ancak Türkiye'ye ya da dünyanın herhangi bir ülkesine eğitim görmek için gitmek bir takım akademik zorlukların yanında kültürel farklılıklar ve iletişim güçlüklerini de beraberinde getirmektedir. Uluslararası öğrencilerin akademik performanslarında ve sosyal etkileşimlerinde karşılaştıkları sorunların kaynağında, dil becerisindeki yetersizlik önemli bir yer tutar (Cakir, 2014). Bu zorluklarla mücadele etmek oldukça stresli ve olumsuz psikolojik çıktıları olan bir süreç olarak değerlendirilebilir.

Küreselleşme, ticari engellerin kalkması, teknoloji ve iletişimin artması dünyayı daha küçük bir hale getirmektedir. Bireyler kendilerini geliştirmek, daha iyi imkânlarla sahip olmak ve daha iyi eğitim almak için daha sık yer değiştirmeyi tercih etmektedirler. Ancak yeni bir çevre ve yer değiştirme oldukça stresli bir mücadele vermeyi gerektirir. Uluslararası öğrencilerin dünyanın çeşitli yerlerine olduğu gibi Türkiye'ye gelmesi de eğitim ve dil sorunlarının yanında psikolojik, sosyal ve ekonomik sorunları da ortaya çıkarabilir. Uluslararası öğrenciler sıklıkla kendilerini daha yalnız, daha az güvenli, yeni kültürel bağlamda davranışlarını işlevsiz olarak algılayabilirler. Eğitim için yer değiştirme süreci hem ev sahibi ülke hem de uluslararası öğrenciler için zor bir dönem olmakla birlikte özellikle uluslararası öğrenciler için daha zorlu olabilmektedir. Öğrenciler yeni gelinen yerde akademik baskılar yanında ekonomik sorunlar, sağlık hizmetlerine ulaşımında zorluklar, yalnızlık, kişiler arası çatışma yaşayabilirler. Uluslararası öğrenciler için tüm bunlar yeni mücadele alanları ve oldukça stresli durumlardır. Çünkü kendi ülke

ortamlarından, kültürlerinden ayrılmışlar, yeni bir kültürel ortamda bağlantılar kurmada sorunlar yaşamakta ve zaman zaman ayrımcılığa uğramaktadırlar (Hechanova-Alampay, Beehr, Christiansen ve Van Horn, 2002).

Üniversite de öğrencilerin eğitim ve yeni sosyalleştikleri çevre ile ilgili farklı konudaki alanlarda ihtiyaçları bulunur. Bu alanlar fiziksel, sosyal ve eğitim hizmetleri olarak sınıflandırılabilir. Tayyar ve Dilşeker, (2013) yaptıkları çalışma sonucunda üniversite eğitiminde hizmet kalitesinin fiziksel özellikler, destek hizmetleri, uluslararasılaşma, akademik personel ve akademik olmayan personel gibi çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu araştırmada üniversitenin öğrencilere verdiği hizmet fiziksel, sosyal ve eğitim olmak üzere üç boyutta ele incelenmiştir. Fiziksel hizmet kapsamında, üniversitenin kampüs, ulaşım, barınma kütüphane ve bilgi işlem hizmetleri gibi olanaklar ele alınmıştır. Üniversitenin sosyal alandaki hizmetleri ise sosyal ve kültürel hizmetler ile mediko sosyal hizmetleri, sosyal ilişki ve boş zaman faaliyetlerini kapsamaktadır. Son olarak eğitim hizmetleri de eğitim görülmekte olunan üniversite, bölüm ve öğretim elemanlarına erişim, memnuniyet kapsamında düşünülmektedir. Üniversiteye başlayan öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarının yanında yeni bir ortamda bulunmaları da için farklı sorunlara neden olabilir. Köylü'nün, (2001) yaptığı çalışmada öğrencilerden büyük bir kısmının Türkiye'ye ilk geldiklerinde dil, bürokrasi, uyum ve ekonomik problemlerle karşılaştıkları ortaya konulmuştur. Yapılan bir diğer çalışmada ise Türk topluluklarından ya da diğer ülkelerden gelen öğrencilerin sosyal alanda büyük problemler yaşamadıkları bulunmuştur (Güleç ve İnce, 2013). Özellikle uluslararası öğrencilerin yanı sıra ülke vatandaşı öğrencilerin de yer aldığı çalışmaların, öğrencilerin bölümlere bakış açılarını (Gökalp, 2012) bir takım dil sorunları, ekonomik sorunlar, psikolojik ve sosyo-kültürel uyum sorunları yaşadıklarını (Brisset, Safdar, Lewis, ve Sabatier, 2010; Güçlü, 1996; Hantley, 1993; Kashima, Emiko ve Evelyn Loh, 2006; Kılıçlar, Sarı ve Seçilmiş, 2012; Kıroğlu, Kesten ve Elma, 2010) ortaya koymuştur.

Uyum, kişilerin yeni kültürel çevre ile uzlaşabilme becerisini ortaya koyarak belirli davranışları kazanmasıdır. Bireyler yeni geldikleri yere biyolojik, psikolojik, sosyal ve ekonomik bir diğer ifade ile çok boyutlu bir uyum sağlarlar (Sam ve Berry, 2010). Uyum, genel olarak birey ve çevresi arasındaki artan veya azalan uygunluğun değerlendirmesidir (Ward ve Kennedy, 2001). Ward ve Kennedy (1993) kültürler arası geçişlerde yaşanan uyumu iki farklı şekilde ele almıştır. Bunlar sosyokültürel ve psikolojik uyum kavramlarıdır. Sosyokültürel uyum kişinin yeni gittiği kültüre dahil olma sürecinde yaşadığı güçlük düzeyine göre ifade edilir. Psikolojik uyum, bireyin yeni yerleştiği yerde karşılaştığı stres ve bu stresle başa çıkma becerisidir. Psikolojik uyum kavramı; kişilerin kendi psikolojik iyi olma ve yaşam doyumuna göre ortaya konan süreç olarak değerlendirilmektedir. Bir diğer ifade ile bireyin psikolojik uyumu; yeni kültürel bağlamda psikolojik ve fiziksel

olarak iyi olma durumunu, genel olarak yaşam memnuniyetini ifade eder (Berry, 2005; Sam ve Berry, 2010).

Üniversite yeni başlayan öğrencilere eğitim olanakları yanında fiziksel, sosyal, kültürel farklı olanaklar sunmaktadır. Uluslararası öğrenciler günlük yaşamda farklı ve yeni durumlarla karşılaştıkları için dezavantajlı bir grup olarak değerlendirilmiştir (Cakir, 2014). Bu çalışmada üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu değişkenleri, uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerde karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Uluslararası öğrenciler ile Türkiye vatandaşı öğrencilerin üniversitenin fiziksel, sosyal ve eğitim olanaklarına ilişkin memnuniyetleri ya da bu alanlarda karşılaştıkları sorunların psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu gibi iki önemli faktör üzerinde etkili olduğu ve bu faktörler bakımından karşılaştırılması gerektiği düşünülmektedir.

Psikolojik iyi olma kavramı, insanın bütüncül yapısı içinde iyiliğini korumak, sürdürmek ve geliştirmek için gerekli sorumluluğu kendisinin aldığı bir yaşam şeklini ortaya koyar (Ryff ve Singer, 2006). Ryff ve Keyes, (1995) tarafından geliştirilen psikolojik iyi olma kişinin, kendine ve geçmiş deneyimlerine ait olumlu değerlendirmelerini, bireyin kişisel gelişimini, hayatının amacını, diğerleri ile ilişkilerini, kendi hayatını ve çevresini etkili şekilde yönetmesini, özerklik duygusu gibi kavramları içeren bir yapı olarak ele alınmıştır. Ryff (1989) altı boyutlu bir “psikolojik iyi olma” modeli önermiştir. Bu boyutlar kendini kabul, bireysel gelişim, yaşam amacı, diğerleriyle olumlu ilişkiler çevresel hâkimiyet ve özerklik-otonomidir (Ryff, 1989).

İyi olma kavramı açıklanırken “hazcı” (hedonic) ve “psikolojik işlevsellik” (eudaimonic) olmak üzere iki temel bakış açısından yararlanılmaktadır (Keyes, Shmotkin ve Ryff, 2002). Hazcı bakış açısı iyi olmayı kişinin öznel değerlerine göre doyum ve mutluluk olarak tanımlarken; psikolojik işlevsellik ise kendini gerçekleştirme ve tam fonksiyonda bulunma kavramlarını öznel değerlendirmelerden çok kuramcılar tarafından oluşturulan nesnel iyi olma kriterleriyle değerlendirerek tanımlar (Deci ve Ryan, 2008; Diener, 2000).

Yaşam doyumu yaşamın pozitif değerlendirilme şekillerinin, uyumsal duygusal ve davranışsal başa çıkma tepkilerinin göstergelerindedir (Huebner, Suldo, Smith ve Mcknight, 2004). Yaşam doyumu öznel iyi olmanın bileşenlerinden biri olarak ele alınmaktadır ve bireyin yaşamına ilişkin bilişsel değerlendirmelerinin toplamı olarak tanımlanmaktadır (Sam, 2001; Yetim, 2001). Yaşam doyumu genel olarak yaşama ilişkin olumlu değerlendirmelerin bir toplamı ve hayattan bütün olarak memnun olma şeklinde tanımlanabilir (Da Conceição Pinto ve Neto, 2008; Diener ve Diener, 1995). Yaşam doyumuna ilişkin tanımlamalar yaşamın değerlendirilmesinde evrensel kriterin söz konusu olmadığını, kişinin kendine ait değerlendirmesine göre yapıldığını vurgulamaktadır. Kişilerin farklı etnik grup ve kültürel yapılardan olması, farklı

düşünce biçimleri ile değerleri benimsemiş olması herkes için farklı bir yaşam doyumu değerlendirmesinin oluşmasına neden olur (Sam, 2001).

Bireyler kendileri için uygun gördükleri bir standart oluşturmakta ve zamanla yaşam koşullarını ve içinde buldukları durumu bu standartla karşılaştırarak bir değerlendirme yapmaktadır. Yaşam doyumu öznel olduğu kadar yaşam olaylarının tümünü kapsayan genel bir değerlendirmedir. Örneğin, sağlık, başarı, zenginlik ve iyi ilişkiler herkes için arzu edilir ve yaşam doyumunu etkileyen faktörler olsa da, her insanın bunlara atfettiği değer farklıdır (Da Conceição Pinto ve Neto, 2008; Sam, 2001). Yaşam doyumu, psikolojik sağlık ve uyumla yakından ilişkili bir kavramdır (Jasperse, Ward ve Jose, 2012). Çalışmalar, uluslararası öğrencilerin ev sahibi öğrencilerle benzer kaynaklı sorunlar yaşadıklarını, ancak uluslararası öğrencilerin yabancıların karşılaştığı sorunlardan çok öğrencilerin yaşadığı genel sorunlar ile karşılaştığını göstermiştir (Sam ve Eide, 1991; Sam, 2001). Bu çalışmada uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerin psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu düzeyleri ele alınarak bu iki öğrenci grubunun psikolojik uyumlarının karşılaştırılması hedeflenmiştir.

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrenciler demografik özellikleri ve okula yönelik memnuniyet düzeyleri bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın ilk hipotezi “Uluslararası öğrencilerin memnuniyet düzeyleri Türkiye vatandaşı öğrencilerin memnuniyet düzeylerinden anlamlı farklılaşmaktadır” olarak belirlenmiştir. Çalışmanın temel amacı ise yükseköğrenim görmekte olan birinci sınıf öğrencilerinin psikolojik iyi olma ve yaşam doyumunun değerlendirilmesidir. Dolayısıyla, psikolojik iyi olma ve yaşam doyumunu ölçen psikolojik değişkenler katılımcıların genel anlamda sahip oldukları psikolojik uyum düzeylerini göstermektedir. Bu çalışmada araştırılan temel hipotez de: “Uluslararası öğrencilerin psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu düzeyleri Türkiye vatandaşı öğrencilerin psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu düzeylerinden anlamlı olarak daha düşüktür” olarak belirlenmiştir.

2. YÖNTEM

2.1.Örneklem

Araştırmanın örneklemini Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nin (CBÜ) 4'ü fakülte olmak üzere yedi ayrı birimde (Tıp Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Sağlık Yüksek Okulu ve Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu) öğrenim gören birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın uluslararası öğrenci evrenini 2013-2014 eğitim ve öğretim yılında 403 Türkiye vatandaşı olmayan öğrenci oluşturmaktadır. Ayrıca çalışmada uluslararası öğrenci olmayan ev sahibi ülke (Türkiye) vatandaşı olan öğrenciler çalışmada “Türkiye vatandaşı öğrenciler” olarak belirtilmiştir. Çalışmada; 230

uluslararası, 202 Türkiye vatandaşı öğrenci katılımcı olarak yer almıştır. Örneklem grubundaki uluslararası öğrencilerin 95'i kadın, 135'i erkek; Türk Öğrencilerin 103'ü kadın, 100'ü erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları 17 ile 31 arasında değişmektedir. Türkiye vatandaşı öğrencilerin yaş ortalamasının ($X = 19.60$, $S = 1.06$), uluslararası öğrencilerin yaş ortalamasından ($X = 20.31$, $S = 2,07$) düşük olduğu görülmüştür. Katılımcılar gönüllülük esasına dayalı olarak seçilmiştir.

2.2.Araştırma Modeli ve Veri Toplama Araçları

Araştırmanın konusuna ve amacına uygun olarak hazırlanan anket formunda, demografik değişkenler, Celal Bayar Üniversitesine ilişkin memnuniyet düzeyini ölçen sorular bulunmaktadır. Ayrıca çalışmada Psikolojik İyi Olma Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği de kullanılmıştır. Toplanan veriler bilgisayara aktarılmış, bunların analizinde SPSS programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde, tanımlayıcı istatistikler ve bağımsız gruplar için t testi kullanılmıştır.

2.2.1.Demografik Bilgi Formu ve Memnuniyet Soruları: Araştırma kapsamına giren öğrencilerin cinsiyet, yaş, gelinen ülke, CBÜ de okuma kararı, aile gelir düzeyleri, finansal destek alma, finansal destek ihtiyacı gibi bilgilerini ifade eden sorular yer almıştır. Ayrıca, katılımcılara üniversiteye yönelik farklı alanlardaki memnuniyet değerlendirmelerini yapmaları için, üç farklı kategoride memnuniyet sorusu sorulmuştur. Bu kategoriler fiziksel, sosyal ve eğitim ile ilgili belirlenmiştir.

2.2.2.Psikolojik İyi Olma Ölçeği: Ryff ve Keyes (1995) tarafından geliştirilen 18 maddelik kısa formu ölçeğin kullanılabilirliğini artırmak üzere oluşturulmuş, altı alt ölçekten oluşan bir veri toplama aracıdır ve beşli bir likert tipi derecelendirme (1= hiç katılmıyorum, 5= tamamen katılıyorum) içermektedir. Ölçeği oluşturan alt ölçekler; kendini kabul, bireysel gelişim, hayatın amacı, diğerleriyle olumlu ilişkiler, çevresel hakimiyet ve özerkliliktir. Bu çalışmada ölçeğin İmamoğlu tarafından Türkçe'ye kazandırılan 18 maddelik kısa formu kullanılmıştır (İmamoğlu, 2004 akt. Beydoğan, 2008: 82-83). Beydoğan, (2008) çalışmasında toplam ölçek puanı kullanılarak analiz gerçekleştirilmiş ve ölçeğin alt boyutları ayrı ayrı değerlendirilmemiştir. Benzer şekilde bu çalışmada da ölçek toplam puanı kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada ölçeğe ait iç tutarlılığı gösteren Cronbach Alpha Değeri (.66) olarak hesaplanmıştır. Ölçekten yüksek puan almak yüksek düzeyde psikolojik iyi olma durumunu ifade etmektedir.

2.2.3.Yaşam Doyumu Ölçeği: Yaşamdan alınan doyumun düzeyini belirleyebilmek amacıyla Diener ve ark., (1985) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması Yetim (1993) tarafından yapılmıştır. Ölçek beş maddeden oluşmakta ve yedili bir likert tipi derecelendirme (1= kesinlikle katılmıyorum, 7= kesinlikle katılıyorum) içermektedir. Bu ölçek bireylerin kendi hayatları hakkındaki genel ve öznel değerlendirmelerine dayanır.

Katılımcıların yaşamlarından ne derece memnuniyet hissettikleri sorularını içeren ölçekten alınan yüksek toplam puan yüksek yaşam doyumunu göstermektedir. Bu çalışmada ölçeğin iç-tutarlılığını gösteren Cronbach Alpha Değeri (.81) olarak hesaplanmıştır.

2.3.Verilerin Toplanması

Araştırmanın katılımcıları Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerden yarı tesadüfi örneklem metodu ile seçilmiştir. Katılımcılara araştırmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı, isim belirtmemeleri, istedikleri herhangi bir soruyu cevaplandırmayabilecekleri, araştırmadan elde edilen verilerin gizli tutulacağı ve araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacağı bilgileri verilmiştir. Uygulamalar ortalama olarak 20 dakika sürmüştür.

3.BULGULAR

Çalışmada öğrencilerin çeşitli demografik özelliklerine ait tanımlayıcı istatistik analizleri uygulanmış ve elde edilen sonuçların frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. Öğrencilerin aile gelir düzeyleri uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrenciler için ayrı ayrı hesaplanarak ele alınarak 7 dereceli bir ölçekte değerlendirilmiştir. Uluslararası öğrencilerin ortalama aile geliri $X= 3.95$, $S = .76$; ülke vatandaşı öğrencilerin aile gelir düzeyi ortalaması ise $X= 4.00$, $S = .81$ olarak bulunmuştur. Çalışmada yer alan 230 uluslararası öğrencinin geldikleri ülkelere göre dağılımları aşağıdaki şekilde Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Uluslararası Öğrencilerin Geldikleri Ülkelere Göre Dağılımı

Ülkeler	Frekans	Yüzde (%)
Azerbaycan	69	30
Türkmenistan	24	10.4
Bulgaristan	6	2.6
Afganistan	24	10.4
Almanya	8	3.4
Kırgızistan	11	4.8
Rusya	8	3.4
Zambiya	7	3
Filistin	7	3
Orta Afrika	7	3
Suriye	6	2.6
Tacikistan	6	2.6
Kuzey Kıbrıs	4	1.7
İran	3	1.3

Kenya	3	1.3
Kazakistan	3	1.3
Diğer (Tayland, Makedonya, Nijerya, Sırbistan, Polonya, Kongo, Karadağ, Irak, Gine, Etiyopya, Arnavutluk, Gürcistan Suudi Arabistan, Kamerun, Lübnan,)	20	8.8

Uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerin CBÜ de okuma kararını nasıl aldıklarına ait frekans analizi sonuçları incelendiğinde uluslararası öğrencilerin %51.7'si kendi isteği ile %21.3' ü eğitimci yönlendirmesi ile, %10.4'ü arkadaş çevresi ile %8.3'ü aile etkisi ile, %8.3'ü ise diğer sebepler ile CBÜ'de okuma kararı aldıklarını belirtmiştir. Türkiye vatandaşı öğrenciler ise %61.6'sı kendi isteği ile %6.9'u eğitimci yönlendirmesi ile, %4.4'ü arkadaş çevresi ile, %16.7'si aile etkisi ile, %10.3'ü ise diğer sebepler ile CBÜ'de okuma kararı aldıklarını belirtmiştir.

Uluslararası ve Türkiye ülke vatandaşı öğrencilerin üniversite eğitimi boyunca nereden finansal destek aldıklarına ait frekans analizi sonuçları incelendiğinde uluslararası öğrencilerin %14.8'i kamu bursu, %13.9'u özel burs, %8.3'ü diğer, %13.5'i akraba desteği, %5.2'si ise yakın çevre desteği aldığını, kalan öğrenciler ise herhangi bir destek olmadığını belirtmiştir. Türkiye vatandaşı öğrenciler ise %50.7'si kamu bursu, %14.8'i özel burs, %9.9'u diğer, %6.4'ü akraba desteği, %2'si ise yakın çevre desteği aldığını belirtmiştir. Uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerin üniversite eğitiminde ekonomik destek ihtiyaç duyma durumlarına ait frekans değerleri incelendiğinde uluslararası öğrencilerin %81.3'ü desteğe ihtiyacı olduğunu, %16.5'i ise desteğe ihtiyaç duymadığını ifade etmiştir. Türkiye vatandaşı öğrenciler ise %65'i desteğe ihtiyacı olduğunu, %29.6'sı ise desteğe ihtiyacı duymadığını belirtmiştir.

Tablo 2. Uluslararası ve Türkiye Vatandaşı Öğrencilerin Üniversiteye ait Fiziksel, Sosyal ve Eğitimsel Memnuniyet Ortalamaları

	Uluslararası		Ülke Vatandaşı	
	X	S	X	S
Fiziksel memnuniyet	4.36	1.27	3.18	1.18
Sosyal memnuniyet	4.53	1.26	3.41	1.28
Eğitimsel memnuniyet	2.99	.73	2.72	.69

Öğrencilerin CBÜ ait fiziksel, sosyal ve eğitimsel olanaklarından memnuniyet düzeyleri, memnuniyete yönelik sorulan toplam 13 soru ile belirlenmiştir. Bu soruların fiziksel memnuniyeti ölçen beş, sosyal memnuniyeti ölçen beş ve eğitimsel memnuniyeti ölçen üç soruya ait uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerin cevap ortalamaları hesaplanmıştır. Tablo 2 incelendiğinde; uluslararası öğrencilerin fiziksel, sosyal ve eğitimsel

memnuniyet ortalamalarının Türkiye vatandaşı öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. En yüksek memnuniyet ortalaması her iki öğrenci grubu için de okulun sosyal ve kültürel olanaklarına aittir. Eğitim olanaklarının ise tüm öğrenciler tarafından düşük memnuniyet düzeyinde değerlendirildiği gözlenmiştir.

Tablo 3. Uluslararası ve Türkiye Vatandaşı Öğrencilerin Psikolojik İyi Olma ve Yaşam Doyumlarına ait Değerlendirme Ortalamaları, Standart Sapmaları ve t Değerleri

	Menşe Ülke	N	X	S	t	p
Psikolojik İyi Olma	Uluslararası	221	57.19	7.59	3.50	0.00
	Ülke vatandaşı	169	59.80	6.96		
Yaşam Doyumu	Uluslararası	221	18.35	5.04	7.85	0.00
	Ülke vatandaşı	190	22.74	6.29		

Uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerin psikolojik iyi olma puanları bakımından farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t testi uygulanarak değerlendirilmiş ve psikolojik iyi olma puanlarının menşe ülkesine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 3.'te gösterilmektedir. Türkiye vatandaşı öğrencilerin psikolojik iyi olma ölçeğinden aldıkları toplam puanlarının ($t_{(388)} = 3.50, p < 0.01$) uluslararası öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak, uluslararası öğrencilerin psikolojik iyi olma durumunun daha düşük olduğu görülmüştür.

Uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerin yaşam doyumu puanları bakımından farklılık gösterip göstermediği bağımsız gruplar için t testi uygulanarak incelenmiş ve öğrencilerin yaşam doyumlarının öğrencilerin menşe ülkesine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Tablo 3.'te yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları gösterilmektedir. Türkiye vatandaşı öğrencilerin yaşam doyumu ölçeğinden aldıkları toplam puanlarının ($t_{(409)} = 7.85, p < 0.01$) uluslararası öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur. Sonuç olarak, uluslararası öğrencilerin yaşam doyumlarının daha düşük düzeyde olduğu görülmüştür.

4.TARTIŞMA

Bu çalışmada üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin psikolojik uyum düzeyleri uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrenciler karşılaştırılarak incelenmiştir. Uyum kavramı çalışma içinde psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu değişkenleri çerçevesinde incelenmiştir. Çalışmanın amacı psikolojik

uyum bakımından uluslararası öğrenciler ve ülke vatandaşı öğrencilerin karşılaştırılmasıdır.

Çalışmada uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerin çeşitli demografik özellikleri incelenmiştir. Çalışma bulguları incelendiğinde ilk olarak çalışmaya katılan uluslararası öğrencilerin çoğunluğunun erkek olduğu ve her iki öğrenci grubundaki katılımcıların ortalama gelir düzeylerinin birbirine benzer olduğu ancak uluslararası öğrencilerin gelir düzeyinin Türkiye vatandaşı öğrencilerden daha düşük olduğu görülmüştür. Bu bulgular Paksoy, Pakso ve Özçalıcı, (2012)'nin çalışması ile benzer şekilde uluslararası öğrencilerin genelde erkek ve ailelerinin gelir düzeyinin daha düşük olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmaya katılan uluslararası öğrencilerin çoğunlukla Azerbaycan'dan geldiği görülmüştür. CBÜ'nün uluslararası öğrenci profilini sadece Türkiye Cumhuriyetlerinden gelen öğrencilerin oluşturmadığı aynı zamanda farklı Afrika ve Avrupa ülkelerinden gelen öğrencilerinde bulunduğu dikkat çekmektedir. Uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerin CBÜ'de okuma kararında etkili olan faktörler incelendiğinde; her iki grupta da öğrencilerin bu kararında kendi isteklerinin ön planda olduğu görülmüştür. Ancak uluslararası öğrencilerin seçiminde özellikle eğitimcilerin yönlendirmesinin ikinci sırada önemli faktör olduğu görülürken Türkiye vatandaşı öğrencilerde ikinci sırada ailenin bu karardaki etkisi ön plana çıkmıştır. Öğrencilerin eğitim sürecinde karşılaştıkları en önemli problemlerden birinin ekonomik sorunlar olduğu yapılan çeşitli çalışmalarda görülmektedir (Kıroğlu ve ark., 2010; Munoz ve Munoz, 2000; Taub ve Komives, 1998). Bu çalışmada da benzer şekilde uluslararası öğrencilerin daha fazla ekonomik desteğe ihtiyaçlarının olduğu gözlenmiştir.

Eğitim kurumları için beklentilerin iyi anlaşılacak şekilde karşılanması, eğitim hizmetinin kaliteli bir şekilde sürdürülmesi için gerekmektedir. Bu çalışmada CBÜ'de okuyan öğrencilerin farklı alanlarda memnuniyet düzeylerini belirlemek için temelde fiziksel, sosyal ve eğitimsel olmak üzere toplam üç başlık altında değerlendirme yapılmıştır. Değerlendirme yapılacak alanların belirlenmesinde Tayyar ve Dilşeker (2012) çalışmasındaki ölçütler temel alınmıştır. Uluslararası öğrencilerin fiziksel ve sosyal olarak üniversitenin hizmetlerinden Türkiye vatandaşı öğrencilere göre daha memnun olduğu anlaşılmıştır. Aynı zamanda farklı çalışmalarda (Paksoy ve ark., 2012) olduğu gibi uluslararası öğrencilerin yaşadıkları olumsuzluklara rağmen üniversitedeki eğitimden memnun oldukları söylenebilir. Bu durumda Türkiye'ye yönelen eğitim göçünün yaygın eğitim düzeyinin görece olarak daha iyi bir düzeyde görülmesinden dolayı Türkiye'ye eğitim görmek için gelen öğrencilerin burada eğitim görmekten daha memnun oldukları düşünülmektedir (Güngör, 2010; Paksoy ve ark., 2012).

Uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerin psikolojik iyi olma durumuna göre aralarında bir fark olup olmadığı incelendiğinde; Türkiye

vatandaşı öğrencilerin psikolojik iyi olma durumlarının uluslararası öğrencilere göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak uluslararası öğrencilerin Türkiye vatandaşı öğrencilere göre psikolojik açıdan daha fazla sorun yaşadığı söylenebilir. Bu farklılığın da uluslararası öğrencilerin üniversite ortamına uyum sağlarken sosyokültürel ortamdan kaynaklanan farklı sorunları daha sık deneyimledikleri ve bu deneyimlerin yeni gelen ülkeye uyum sürecini olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. Benzer şekilde Türkiye vatandaşı öğrencilerin yaşam doyumunun da uluslararası öğrencilerden daha yüksek olduğu, yaşadıkları hayattan genel olarak daha memnun olduklarını ifade ettikleri saptanmıştır. Daha önce birçok araştırmacı, uluslararası öğrencilerin dezavantajlı bir grup olduğunu belirtmiştir (Cakir, 2014; Tseng ve Newton, 2002). Daha önceki araştırmalara paralel şekilde bu çalışmada da uluslararası öğrencilerin psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu bakımından daha düşük düzeylere sahip olmasının bu öğrencilerin dezavantajlı bir grup olarak değerlendirileceğini akla getirmektedir. Uluslararası öğrencilerin dezavantajlı bir grup olarak değerlendirilmesinin temelinde kapsamlı bir yaşam değişimi, kültürel uzaklık ve dil problemleri gibi faktörlerin daha yoğun şekilde rol oynadığı çeşitli çalışmalarla ortaya konulmuştur (Galchenko ve Van de Vijver, 2007; Lin ve Yi, 1997; Zheng ve Berry, 1991). Gerçekleştirilen bir çok çalışmada da uluslararası öğrencilerin ülke vatandaşı öğrencilere göre daha fazla uyum sorunu yaşadığı da görülmüştür (Cetinkaya-Yildiz, Cakir ve Kondakci, 2011; Lee, Koeske, ve Sales, 2004;). Yapılan çalışmada psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu değişkenlerine bağlı olarak değerlendirilen psikolojik uyum ile ilgili hipotezde cinsiyet değişkeninin herhangi bir farklılığa neden olmadığı düşünüldüğü için hipotezde yer verilmemiştir. Analiz aşamasında kontrol amaçlı olarak cinsiyet değişkeninin etkisi incelenmiş ve herhangi bir farklılığa yol açmadığı görülmüştür. Bu durum daha önce yapılan psikolojik iyi olma ve yaşam doyumu ile ilgili çalışmalar ile de tutarlılık göstermektedir (Göçen, 2013; Da Conceição Pinto ve Neto, 2008).

Bu çalışmada bazı sınırlılıklar bulunmaktadır. Çalışmanın en önemli sınırlılığı her bölümde uluslararası öğrenci sayısı eşit dağılmadığı için bölümlerle ilgili bir karşılaştırma yapılamamaktadır. Diğer bir sınırlılık ise çalışmanın sadece CBÜ kapsamında gerçekleşmesi ve birden fazla üniversite öğrencilerinin karşılaştırılmasına imkân sunmamasıdır. Amerika’da ve diğer bir çok ülke üniversitelerinde gerçekleştirilen uluslararası öğrencilerin psikolojik uyumları ile ilgili uluslararası ve ulusal birçok araştırma mevcuttur (Brisset ve ark., 2010; Kılıçlar ve ark, 2012). Bu çalışma ise CBÜ’de uluslararası ve Türkiye vatandaşı öğrencilerin psikolojik uyumu konusunda yapılan ilk çalışma olduğu için önemlidir. Yapılan çalışma CBÜ açısından özellikle genel öğrenci sayısı ve aynı zamanda uluslararası öğrenci sayısı her geçen yıl artarak gelişen bir üniversite olarak eğitim gören ve yeni gelen farklı grupların uyumunu kolaylaştırarak, ihtiyaçlarını karşılamak için farklı düzenlemeler yapılması

amacı ile bir başlangıç çalışması şeklinde değerlendirilebilir. Gerçekleştirilen çalışmada kesitsel bir araştırma deseni kullanıldığından nedensel ilişkileri incelemek mümkün olmamıştır. Gelecekte gerçekleştirilecek araştırmalarda boylamsal bir araştırma deseni kullanılarak değişkenler arasındaki nedensel ilişkiler üzerine daha detaylı incelemeler gerçekleştirilebilir.

KAYNAKLAR

BEKTAŞ, D. (2008), “Counselling International Students in Turkish Universities: Current Status and Recommendations”, *International Journal for the Advancement of Counselling*, 30(4), 268–278.

BERRY, J. W. (2005), “Acculturation: Living Successfully in Two Cultures”, *International Journal of Intercultural Relations*, 29(6), 697-712.

BEYDOĞAN, B. (2008), *Self-Construal Differences in Perceived Work Situation and Well-Being*. Doktora Tezi. Ankara: ODTÜ.

BRISSET, C., SAFDAR, S., LEWIS, J. R. ve SABATIER, C. (2010), “Psychological and Sociocultural Adaptation of University Students in France: The Case of Vietnamese International Students”, *International Journal of Intercultural Relations*, 34(4), 413-426.

CAKIR, S. G. (2014), “Ego Identity Status and Psychological Well-Being Among Turkish Emerging Adults”, *Identity*, 14(3), 230-239.

CETINKAYA-YILDIZ, E., CAKIR, S. G. ve KONDAKCI, Y. (2011), “Psychological Distress Among International Students in Turkey”, *International Journal of Intercultural Relations*, 35(5), 534-539.

DA CONCEIÇÃO PINTO, M. ve NETO, F. (2008), “Satisfaction With Life Among Portuguese and Indian Adolescents From Immigrant Families in Portugal”, *International Journal of Developmental and Educational Psychology*, 1(4), 531-540.

DECI, E. L. ve RYAN, R. M., (2008), “Hedonia, Eudaimonia, and Well-Being: An Introduction”, *Journal of Happiness Studies*, 9, 1–1.

DIENER, E., (2000), “Subjective Well-Being: The Science of Happiness and A Proposal For A National Index”, *American Psychologist*, 55(1), 34-43.

DIENER, E. ve DIENER, M. (1995), “Cross-Cultural Correlates of Life Satisfaction and Self-Esteem”, *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 653–663.

DIENER, E. D., EMMONS, R. A., LARSEN, R. J. VE GRIFFIN, S. (1985). “The satisfaction with life scale” *Journal of personality assessment*, 49(1), 71-75.

GÖÇEN, G. (2013), “Pozitif Psikoloji Düzleminde Psikolojik İyi Olma ve Dini Yönelim İlişkisi: Yetişkinler Üzerine Bir Araştırma”, *Toplum Bilimleri Dergisi*, 7(13), 97-130.

GÜÇLÜ, N. (1996), “Yabancı Öğrencilerin Uyum Problemleri”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(29), 101-110.

GÜLEÇ, İ. ve İNCE, B. (2013), “Türkçe Öğrenen Yabancıların Günlük Yaşama İlişkin Kültürel Algıları Üzerine Bir Araştırma”, *Sakarya University Journal of Education*, 3(3), 95-106.

HANTLEY, H. S. (1993), “Adult International Students: Problems of Adjustment”, *Information Analyses (070). Guides - Non-Classroom (055)*, 1-15.

HECHANOVA-ALAMPAY, R., BEEHR, T. A., CHRISTIANSEN, N. D. ve VAN HORN, R. K. (2002), “Adjustment and Strain among Domestic and International Student Sojourners A Longitudinal Study”, *School Psychology International*, 23(4), 458-474.

HUEBNER, E. S., SULDO, S. M., SMITH, L. C. ve MCKNIGHT, C. G. (2004), “Life satisfaction in children and youth: Empirical foundations and implications for school psychologists”, *Psychology in the Schools*, 41(1), 81-93.

JASPERSE, M., WARD, C. ve JOSE, P. E. (2012), “Identity, Perceived Religious Discrimination, and Psychological Well-Being in Muslim Immigrant Women”, *Applied Psychology*, 61(2), 250-271.

KASHIMA, E. S. ve EVELYN L. (2006), “International Students’ Acculturation: Effects of International, Conational, and Local Ties and Need For Closure”. *International Journal of Intercultural Relations* 30: 471–485.

KEYES, C. L. M., SHMOTKİN, D. ve RYFF, C. D. (2002), “Optimizing Well-Being: The Empirical Encounter of Two Traditions” *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(6), 1007-1022.

KILIÇLAR, A., SARI, Y. ve SEÇİLMİŞ, C. (2012), “Türk Dünyasından Gelen Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunların Akademik Başarılarına Etkisi: Turizm Öğrencileri Örneği”, *Bilig-Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 61, 157-172.

KIROĞLU, K., KESTEN, A. ve ELMA, C. (2010), “Türkiye’de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Lisans Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Sorunları”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (2). 26-39.

KÖYLÜ, M. (2001), “OMÜ İlahiyat Fakültesine Devam Eden Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Fakülte Hakkındaki Düşünce, Sorun ve Beklentileri”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12(12-13), 131-153.

LEE, J. S., KOESKE, G. F. ve SALES, E. (2004), “Social Support Buffering of Acculturative Stress: A Study of Mental Health Symptoms Among Korean International Students”, *International Journal of Intercultural Relations*, 28(5), 399-414.

LİN, J. G., ve YI, J. K. (1997). “Asian International Student’s Adjustment: Issues and Program Suggestions”, *College Student Journal*, 31(4), 473–479.

PAKSOY, H. M., PAKSOY, S. ve ÖZÇALICI, M. (2012), “Türkiye’de Yüksek Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sosyal Sorunları: GAP Bölgesi Üniversiteleri Örneği”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 85-94.

RYFF, C. D. (1989), “Happiness Is Everything, or Is It? Explorations on The Meaning of Psychological Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081.

RYFF, C. D. ve KEYES, C. L. M. (1995), “The Structure of Psychological Well-Being Revisited”, *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719.

RYFF, C. D. ve SINGER, B. (2006), “Know Thyself and Become What You Are: A Eudaimonic Approach to Psychological Well-Being”, *Journal of Happiness Studies*, 9, 13–39.

SAM, D. L. (2001), “Satisfaction with Life Among International Students: An Exploratory Study”, *Social Indicators Research*, 53(3), 315-337.

SAM, D. L. ve BERRY, J. W. (2010), “Acculturation When Individuals and Groups of Different Cultural Backgrounds Meet”, *Perspectives on Psychological Science*, 5(4), 472-481.

SAM, D. L. ve EIDE R. (1991), “Survey of Mental Health of Foreign Students”, *Scandinavian Journal of Psychology*, 32(1), 22–30.

TAYYAR, N. ve DİLŞEKER, F. (2013), “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Hizmet Kalitesi ve İmajın Öğrenci Memnuniyetine Etkisi”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 184-204.

TSENG, W. ve NEWTON, F. B. (2002), “International Students' Strategies for Well-Being”, *College Student Journal*, 36(4), 591-597.

WARD, C. ve KENNEDY, A. (1993), “Psychological and Socio-cultural Adjustment during Cross-cultural Transitions: A Comparison of Secondary Students Overseas and at Home”, *International Journal of Psychology*, 28(2), 129-147.

WARD, C. ve KENNEDY, A. (2001), “Coping with Cross-Cultural Transition”, *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 32(5), 636–642.

YETİM, U. (1993), “Life satisfaction: A study based on the organization of personal projects”, *Social Indicators Research*, 29(3), 277-289.

YETİM, U. (2003), “The impacts of individualism/collectivism, self-esteem, and feeling of mastery on life satisfaction among the Turkish university students and academicians”, *Social Indicators Research*, 61(3), 297-317.

ZHENG, X. ve BERRY, J. W. (1991), “Psychological Adaptation Of Chinese Sojourners in Canada”, *International Journal of Psychology*, 26(4), 451-470.